

73
ROMANÇ NOU, MOLT

GRACIOS, Y ENTRETENGUT, HON SE REFERIXEN, al peu de la lletra, totes les cosetesq̄ deuen previndre les Senyorètes pera parir, la sutjecció que han de tindre al marit, y altres circumstancies que han de guardar les casades, com vorà el curios, en aquest any 1736.

DICTAT PER UNA MUSA LAPÈRA.

SI en silenci el Auditori escoltarme vol atent, deun assumpt, cosa preciosa, oirà un bon romancer. Confie que tots tindran en ell molt gust, y plaer, puix es dun rapte Poetich dels bons que ma Musa ha fet.

Yà sabrà com escrigui aquell romanç dels concells; que pera matrimoniarse doni a tots los Fadrinets; puix así pretench posarne a les Fadrines també, perque a moltes considere necessiten un poch dells.

Ans

R^o 12.166

Ans de tot hèm de supondre;
com à primer fonament,
de la Esglesia, el Matrimoni
es lo Sacrament fetè;
lo qui servix, y aprofita
perquel marit; y muller
dormen junts, y crien fills
en la bendició de Dèu;
y el Matrimoni ques apte
cadany trau sòn angelet,
finfa quel home, y la dona
entren à la etat de vells.
Supost aço, Fadrinètes,
les que festejant estèu,
pera quant serèu casades
à este romanç atenèu.
En sentiros prenyadetes,
aconcelle no os gelèu
en previndre la bolcada,
y tot lo mes que os dirè;
puix yo encara que Fadri,
destes coses també en sè,
que qui te algo de Poeta
de tot entèn un poquèt.
Ans que entrèu dins dels set mesos,
y encara als cinch, si pot ser,
os previndrèu de carotes,
totes les mes que podreu,
de babofalls, banobètes,
faixes, bolquers, gamboixèts,
pitèts, bragues, y culèros,
ahulles de cap també,
cotò en pel, polvos de murta,
benètes, y coixinèts,
tambè au de fer prevenciò
dun barralet dayguardènt,
fil de Genova, tifores,
faixadorèts, y blanquèt,
pera el cap una estopada;
la que ferà de llinet,
armilles, y camiserès,
de cambray, ò llenç primèt.

Tot aço ho tindrèu à punt
dins de un curiòs tabaquèt,
que la Senyora Comare,
yà ho demanarà à sòn temps.
Tambè de una cullerèta
prevenciò faurà de fer,
pera quant hatjàu parit
enconar al infantet,
y en un poch de melcolat
de sucre, ques llepolèt,
en la dita cullerèta
lo nini, ò nina enconèu;
una xiquera, y platillo,
suponch necessari es.
Una urgencia mòlt forçosa
advertixch, ques convenient,
pera en anar de dolòrs,
y os costarà nou diners;
los que darèu de llimosna
al Convent de la Mercè,
hon tocaràn à Partera,
(eixe nom dóna la gent)
puix mòltes persones bones,
al oir aquell toquet,
solen dir: Dèu que la lliure,
y traga de perill prest;
tambè es fà tocar al Carme;
anirèu allà hon voldrèu.
Pera en après de parir,
prevenciò també au de fer
de un quarteronèt de espigol;
pera donar perfumèts,
y ningù senta olor mala,
puix de espigol bona es.
Als tres dies de parides,
à la creatura darèu
vostros pits, pera que mame;
que ans daquest temps no pot ser;
y el Mamantò, ò Mamantona,
primer quels tire un poquèt,
pera llevar les calòstres,
no danyen al angelet.

Quant

at
t, quant elixgau los Padrins,
os buscarèu en diners,
que això es cosa profitosa
ps. certament al infantet,
puix li donen bona estrena
pera el dia del bateig;
si es mor paguen la guirnalda,
mortallèta, y als Fossers;
si viu, al cab de onze mesos
li paguen lacurtament;
aço es acte voluntari,
mes casí ha fermat de Dret.
Chocolate ab sos bescuits,
pera en tornar del bateig,
puix es costum observada,
y es just que no la mudèu,
que sino teniu jamètes,
trau lo Padri el bolsillet.
Yo no ignore que vosaltres
destes coses os riurèu,
puix la mes destra Comare
quiça non faria mes;
yà os he dit quel qui es verifiste
de tot un poch dèu saber,
y de que yo escriga açò,
fillètes, no os admireu;
passem ara mes avant,
que encara hià mes que fer.
Tambè à les creaturetes,
ferà mòlt del cas posseu
una llista, ab ses reliquies,
cenyidèta al seu cofet,
Sançts Evangelis, que sòn,
pera mòlts mals, lo remey,
un ditèt de aquells de vidre,
pera quant ixquen les dents,
la maneta de teixò,
à la monyica també
del braç un trosset de grana,
ò una figueta, perquè
no prenguen linfantet dull,
(si hià tal mal yo no ho sè,

crech es dicho de les velles)
de fapo al coll uns hofsets,
y contra les bertolètes
de sahùch també un trocet.
Pera quant ixcàu à Missa,
de Partera, dos rollets
de pà de Rey au de dur,
que van à dos dinerets,
tambè un fisò de vi blanch;
en un jayro barralet,
ab un ciri de à tres onces,
quel avèu de tindre encès,
y al nini, ò nina, abraçat;
per aquell espay, ò temps
que dura la Sancta Missa,
puix es precís ho aguanteu.
Si à cas lo fill, ò la filla,
van de la complexiò estrets,
au de fer una caleta
de paper, ben rolladet,
untadet en oli, y sal,
ò sino li possareu,
untat de aqueix mateix modo,
de jolibert un tronjet.
He possat estes noticies,
y he donat estos concells;
perque tota Senyoreta
estes coses dèu saber;
y açò à la pobra, y la rica
de dalt à baix la comprèn,
puix la dita prevenciò
tota dona te de fer;
y la qui es tan pobretona
quen un sou junt may se veu;
puix nihà com à Poetes,
en la boltjaca de vent,
eixa de res se previnga,
fols encomanes à Deu,
y à sa gran misericordia,
que no faltarà remey;
suponch que esta confiança
corre en totes igualment,

mes

mes la rica, à part daixo,
acudix als dinerets.
Ara lo que yo encarrègue
à totes mòlt seriament,
la pacencia que han de tindre
pera aguantar la gran creu
pesada del Matrimoni,
y lo subjectes també
que al marit deuen estàr,
procurant tindrel content,
puix es cert la muller bona,
com una ajudanta es,
que à mitjes tots los treballs
ha de aguantar mòlt prudent,
quant lhome està de mal ayre,
acariciarlo ella dèu,
cuidant de la sua part
no tindrel may descontent,
encara que roïn sia,
dir ques mòlt home de bè,
si es dropo dir ques honrat,
y també ques innocent,
si es jugador que no juga,
ni daus, ni cartes coneix;
fino vol que ixca de casa,
estarli mòlt obedient
à tots quants preceptes posse,
que això es lo que mana Deu,

si es celòs tindre pacencia,
y estarfe en un rinconet
de casa, sens que la vetja
ni conegut, ni parent,
buscar la pau, no la guerra,
que no faltará remey;
si està trist lhome, alegrarlo,
dientli: fill meu què tens?
llèvat la melancolia,
que aixina et tornaràs vell,
per ta vida not acabes!
anèm al riu un poquet?
tan dat alguna moïna?
not aflixques quem ofens!
miram à mi, not espantes;
sim faltes yo em morirè!
si crida, no replicarli,
ans dirli que rahò tè;
per si, serèu Escholans,
que à tot respondreu amèn:
Y als homens també advertixch;
amichs, que obligats estèu
à mantindre ab gran decencia
la dona, perque ho mereix,
puix la obligació igual corre,
que aixina cert llograrèu
viure en pau en esta vida,
y en laltra el Cel segurèt.

F I.

Orteg-61-Lixy